

Den rapporterande

Fritänkaren

Nr. 167 Maj 2008

Sextonde årgångens sjätte nummer.

Innehåll :

Valborgsmiraklet	2
Den fantastiska resan till Åbo, del 1	3
Tjajkovskijs problem med kärleken	5
Bokrecension: "Baklängespolkan går" av Gunnar Colding	6
Sektjägare under luppen (Bertil Persson)	7
Min vän Ahasverus, del 78: Korstågsmentaliteten	8
Shakespearedebatten (98): Stephen Marlowes synpunkter	10
Filmer	12
Kalender, maj 2008	13
Resan hem, del 2 : Fest trots allt	13
Kanonresan, del 6 : Tillbaka till Almora och Naini Tal	15
Resan till Zanskar, del 8 : Inget te i Karsha	17
Rehabiliteringsresan, del 16: Kriser i Dharamsala	18
Exil	19
Konferensresan, del 18: 60 timmar från Dharamsala hem	20

Fritänkaren ägnar sig mest åt litteratur, musik, film, politik, filosofi, religion och resor men även åt annat. Den är inte på något sätt anknuten eller ansluten till någon ideologi eller åskådning av vad slag det vara månne, utan tar tvärtom avstånd från varje institution som kräver okritisk underkastelse, och är helt oberoende humanistisk.

Redaktion : C. Lanciai, Ankargatan 2 A, 414 61 Göteborg, tel. 031-247887.

Postgiro : 621 39 94 – 4 ("Fritänkaren", C. Lanciai)

Årsprenumeration: 250 kr (även i Danmark och Norge; i Euroland: 30 Euro)

Tvåårsprenumeration : 350 kr (40 Euro)

I Finland kan avgifter insättas på *Aktia bank*, kontonummer 405510-667802 (avgiftsfritt).

IBAN-nummer för folk som eventuellt vill betala prenumeration även från annat utland:

SE37 5000 0000 0500 7297 2165

Bic-code: ESSESESS

Redaktionsslut för detta nummer : 4.5.2008

Copyright © C. Lanciai med medarbetare

Letnany 190

Det nästsenaste numret av *Fritänkaren* finns numera alltid tillgängligt på nätet i HTML-format jämte andra skrifter på följande adresser: <http://hem.fyristorg.com/aurelio>

www.fritenkaren.se

e-post-adress : lanciai@hem.utfors.se

WSN 1652-0122

Valborgsmiraklet

Det förbluffande inträffade, att Gun kom till rätta igen efter 31 års exil. Det var Ullas och Jannes fel alltihop. Redan förra året försökte Ulla med trevare mot Danmark för att få över Gun därifrån till rätt sida om Kattegatt för Valborgs skull men lyckades inte rubba henne ur fläcken – Gun tröstade henne med att som substitut åtminstone skicka över ett tal. Om hon trodde detta kunde tillfredsställa Valborgstörsten var villfarelsen total, ty det hade enbart motsatt effekt – folk reste sig ur stolarna för att kräva mera av ordningen från det förflutna.

Så genomförde Ulla med Janne den djärva kuppen att under vintern på egen hand korsa Öresund (vilket inte ens Carl X Gustav på sin tid dristade sig till ens på bärbara isar) för att personligen omvända Gun till rätt sida om verkligheten och tidsenligheten, det vill säga Valborgsfirandets tidlöshet. Det var inte mer än en framstöt, men när våren infann sig uppenbarade sig resultatet – Gun tog till sig noterna och ställde upp.

Därmed inleddes ett av Valborgsgängets mest djärva och omfattande företag någonsin. Det gällde ju inte bara att få Gun över Öresund och till rätt sida om Kattegatt och Hallandsåsen utan dessutom att få henne bofast i Göteborg över helgen, vilket hon inte varit på 31 år. Endast mycket tillfälliga och sporadiska besök hade unnats Göteborg från hennes sida under hennes långa exil, närmare bestämt inte mer än mindre än en handfull, alltså inte så mycket som kunde räknas på fem fingrar. Så det var mycket att ta igen.

Naturligtvis ville alla träffa henne på en gång när hon nu äntligen kom till rätta igen. Gamla vänner sedan 50-talet ställde sig i kö för att få mottaga henne hemma hos sig, och gick inte det fick de komma hem till henne, det vill säga till hennes yngsta son, som ställt en hel lägenhet till hennes förfogande för så länge hon behagade, vilket inte alls behövde vara en engångsföreteelse. Sålunda inleddes och genomfördes GUNS leende triumftåg tillbaka i Göteborg, vars kulmen var Valborgsfirandet.

Och inte nog med det. Till denna överraskningarnas Valborg år 2008 lyckades vi äntligen även mobilisera en gammal stamkund, som slarvats bort och förblivit bortslarvad sedan 1969, hur mycket han än förblivit aktiv Valborgsfirare på egen hand sedan dess i alla fall. Redan för två år sedan var det allvarligt tal om förnyrningsbehovet och återväxtnödvändigheten för sällskapet, varvid redan då Björn föreslagits som kandidat. Nu plötsligt genomfördes även denna återkomst med den äran för hela sällskapet och i synnerhet för sången.

Ulla hade fått nytt knä vilket inte var helt samarbetsvilligt ännu, varför hon måste avstå från ledarskapets praktiska exercis den här gången. I stället delegerades ett antal grupper i mindre delegationer, en grupp för gräddvispning, en grupp för dukning, några grupper för diskning, andra för torkning, åtskilliga grupper för snapstilldelning, kanske någon grupp för minsvepning, med mera. Detta nya system av betydligt mer omfattande komplikationer än det gamla maktcentrerat tvåhändiga visade sig fungera alldeles ypperligt, varför dukarna, diskarna, tillredarna med flera grupper helt enkelt anställdes för oöverskådlig framtid. Därmed var framtiden räddad.

I sitt välkomsttal vände sig Ulla speciellt just till alla nymodigheterna, det vill säga främst till de gamla återbördade, som visade sig förgylla tillvaron mer än vad någon hade kunnat vänta sig. Plötsligt slapp tenorerna pressa sig då den nya draghjälpen var häpnadsväckande effektiv, och GUNS tal spädde på tidsdimensionens tidlöshet med minst hundra år, då det sträckte sig ända ner till märkesåret 1879, egentligen bara berömt för min farfars födelse i en obskyr ort då ännu inte internationellt beryktad för sin Veronaarena – denna grävdes fram efter min farfar. Hon berättade valda delar av historien kring namnet Lanciais vandringar från Verona till Åbo och Helsingfors och därifrån vidare ner för en mellanlandning i Buenos Aires under tre år före nedkomsten till Göteborg, som ju inte alls var planerad. Men så blev det, och därmed nedkom även Valborg under tillnamnet Leissner.

Janne nedkom med sitt finaste tal hittills, en lyrisk-vemodig nordisk hyllning till våren, medan Lasse föredrog ett alfabetiskt epos över alla de närvarande gästerna och några till, som vanligt glänsande i sig själv ständigt överträffande vältalighet och mäterligt rimsneri. Sven glänste som vanligt i sina av innerlig hjärtlighet präglade eulogier över samvaron och tillvaron. Åke kryddade det hela med en exposé av svart humor som åvägabragte de största, de mesta och de mest ihållande skrattparoxysmerna. Han föredrog att kalla det sjuk humor, men om sjuk humor dessutom är svart är den verkligen rolig.

Det hela inramades av Bertils som vanligt mäterliga konferenciarskap av introduktionsdikter till varenda skål och vartenda tal, där dock höjdpunkten utgjordes av en ersättningstrosbekännelse för den urmodiga och förlegade Augsburgska, då den mera tidsenligt i sin tidlöshet vände sig till Ulla och allt vad som torde drickas än till något mindre konkret. Denna mycket opportuna trosbekännelse torde tas i allmänt bruk och det omgående.

Vi var tjugotvå kring bordet, vilket faktiskt var nästan 30% fler än i fjol. Vilken plötslig mirakulös tillväxt! Endast vädret lyste med sin frånvaro då allting bara blåste bort under oroliga näsvisa moln som envisades med att inte regna förrän desto ordentligare på första maj, varför det inte gick att elda den här gången på grund av bristande eldsläckningsresurser om det skulle bli utryckning. Ändå sjöngs det likväl i trädgården även om akustiken blåste bort, som dock under kvällen inomhus oavbrutet förbättrades.

Nachspielet urartade till rena konserten, då fler gluntar än någonsin exekverades med Björn som nytt stjärntillskott i praktfullt bravurframförande av den betänkliga vigilansen i mer makalös bekymmersamhet än någonsin. Wennerberg kräver strängt disciplinerat spexmästerskap för att göras full rättvisa, vilket vi fick se prov på här. Även Bertil, Janne, Sven, Sören, Lasse och några till exekverade en samling gluntar, medan serenaderna i år var på bara fyra olika språk. På lunchen dagen efter var alla så aktningsvärt nyktra efter kvällens vidlyftiga övningar, (avslutade tretiden på morgonen,) att sångarna fortfarande kunde sjunga, hålla ton och till och med klara vissa tonarter. Mig veterligen har detta aldrig hänt förr. Man måste fråga sig vad detta kan bero på. Vid genomgång visade sig att allt hade gått åt, snaps, öl, vin, Jansson, sill, lax, hallon, potatis, med mera, med mera, men inte punschen. Endast punschen stod kvar på bordet i överväldigande orördhet. Kan detta ha haft med saken att göra, att vi alltså klarade av att sjunga rätt tonarter på morgonen? Diverse förslag framkom, som att punschen borde ersättas med konjak. Åke vidimerade detta med påpekandet att kaffe utan konjak var en vidrig blandning. Andra föreslog whisky i stället för konjak och punsch. Ur medicinsk synpunkt torde även whiskyalternativet begrundas som kanske det hälsosammaste. Dessa diskussioner torde fortsätta till nästa år.

PS till Ullas bok om Valborg: Goethe firar två gånger Valborg i "Faust". Första gången är det en häxsabbat, andra gången är det en klassisk valborgsnatt i den sköna Helenas sällskap. Dessa båda valborgsfiranden står sig dock slätt mot Ullas nådiga lunta av autentiska dokumentationer omspännande 47 år, med ett antal tal som är mycket roligare än alla Goethes. Tyvärr led tyskhetens största diktare i likhet med de flesta tyskar av ett visst tillkortakommande när det gällde humor, vilket Ullas bok mer än väl torde klara av att kompensera.

Den fantastiska resan till Åbo

Prognosen var den sämsta tänkbara. Egentligen borde jag inte ha följt med. Efter Italienresan var jag reducerad till en spak invalid utan röst som bara rosslade och kvarkade genom en försåtlig förkylning som drabbat mig där efter ett besök i ett vintrigt och snöigt Grekland, och egentligen ville jag inte alls heller följa med.

Vårsåsongen var redan maximalt förstörd genom den extremt tidiga påsken, och körresan till Åbo, som just för att den var till Åbo inte kunde vägras, kom mest bara som ytterligare ett saboterande hinder i vägen för en lugn säsong av nödvändig återhämtning efter Italienstrapatsernas hälsoförintelse.

Men resan var redan betald, jag hade betalt den ordentligt i förväg, så det var bara att följa med i vilket halvdött tillstånd man än var.

Vi tog bussen till Stockholm för att där kliva på Silja Festival och ha resans första sångarsittning ombord. Vinet var uselt, det röda än värre än det vita, men allt gick ner med en entusiastisk sångarglädje som väckte alla våra kypares hängivna beundran och förtjusning. För somliga gick entusiasmen något för långt, och några av de yngsta i vår kör tog ut sig fullständigt under nattens karaokeutsvävningar och fick fredagen grundligt saboterad av en förintande baksmälla.

Emellertid togs vi översvallande väl emot av vår värdkör genast på morgonen, som mötte oss i Kårhuset i Åbo med en överrumplande *Sangerhilsen* av Grieg. Vi hade förberetts på detta men togs ändå med fullkomlig överrumpling, kanske till följd av den långa nattens överansträngningar på olika områden ombord på båten.

Under frukosten där på kårhuset kom vi genast i hjärtlig och intim kontakt och samvaro med vårt värdfolk, som detta år fyllde 100 år med sin Åbo Sångarbröder/Musices Amantes, två körer som slog sig samman 1961, av vilka den äldsta grundats 1908, som var just Musices Amantes. Efter frukosten bjöd vårt värdfolk på en guidning runt hela Åbo i buss med en praktfullt underhållande ciceron som det var en fröjd att lyssna till från början till slut, Bo Grönholm, viceordförande för Göteborgsföreningen i Åbo.

Här är det kanske på sin plats att nämna något om det speciella förhållandet mellan Åbo och Göteborg. De är vänorter, såsom åtminstone enligt hävderna Sveriges och Finlands näst största städer, om dock Göteborg är betydligt större medan Åbo är betydligt äldre. I synnerhet efter Finlands båda traumatiska slagsmål med Sovjetunionen i andra världskriget (vilka var början till slutet för Sovjetunionen) bidrog Göteborg med utomordentlig hjälp för Åbos återuppbyggnad, vars ovärderliga hamn blivit totalt sönderbombad. Båda har varit sitt lands mest betydande varvsindustri städer, och Åbo är det fortfarande genom Wärtsilä. Båda ligger dessutom vid en pittoresk flod, om dock Göta Älv är betydligt bredare medan Aura å mera erinrar om Roms lugna Tibern. Åbo har ju alltid i första hand varit handelsstad och i andra hand skolstad, och efter varvskrisen har även Göteborg mer och mer övergått från att vara handelsstad till att bli skolstad, då Göteborgs Universitet nu för tiden till och med har fler studenter än Lunds universitet, kanske främst genom den utomordentliga utvecklingen i Göteborg av nya utbildningar, enkannerligen inom musiken och orgelutbildningen, genom byggandet och installerandet av flera barockorglar i Göteborg. De nya betydande universitetskomplexen Humanisten och Artisten uppe vid Näckrosdammen har inneburit ett massivt lyft för Göteborg som studentstad, så att det nästan kunde börja tävla med Åbo.

Göteborg är knappt 400 år gammalt bara, medan Åbo alltid har funnits. Redan 1229 behandlas Åbo som realiter en stad, då inte ens Stockholm fanns ännu – det omnämns som de facto en stad först 1252 för första gången. Åbo universitet är till och med äldre än Lunds, då det grundades 1640 medan Lund upphöjdes till universitet först 1668. Uppsala var dock universitet redan 1477, så att Åbo blev Sveriges andra universitet och var Sveriges andra stad så länge Finland utgjorde Sveriges östra rikshälf, alltså ända fram till det tröstlöst fatala märkesåret 1809.

Denna tidlöshet överlägset demonstrerad genom ett tryggt filosofiskt lugn präglar Åbo ännu idag, då det menar sig ha skäl att se ner på Helsingfors som något av en kuppad huvudstadsattrapp tillfälligt uppstoppad som marionett av ryssarna, Finlands eviga fiende och dess nästan enda fiende genom hela historien, som det ännu också lider av – den senaste manifestationen av dilemmat med inkräktande barbarfasoner

från ryskt håll är nyrika petersburgare som köper upp villor och gods i skärgården för att överta dem i en sorts hotande rysk nykolonisering av Finland, som om det inte hade räckt med den gamla, och som om denna inte redan en gång avslutats med besked för 90 år sedan.

Den utomordentligt givande och njutbara guidningen runt i Åbo avslutades med lunch i själva Stadshuset med en nu ständigt ganska stadig upptrappning av det sångliga. Därefter vidtog vår första och enda samövning inför konserten i morgon i själva Solennitetssalen bakom Domkyrkan. Även denna katedral begicks med besked, där huvudattraktionen som alltid var Karin Månsdotters gravkapell, Finlands enda bevarade kunglighet. Bo Grönholm berättade, att det från svenskt håll framkommit en försiktig antydning om hur önskvärt och lämpligt det hade varit, om Erik XIV och Karin Månsdotter kunde ha fått återförenas igen i en gemensam grav. Åbo hade instämt till fulla och mycket sympatiskt inkännande svarat, att Erik förvisso gärna skulle få förenas med Karin igen...

(forts. i nästa nummer)

Tjajkovskijs problem med kärleken

Hans hustru var en katastrof, och det enda felet hos honom med hans misslyckade äktenskap var att han antog henne fastän han inte älskade henne. Detta kan försvaras med att han inte visste bättre: han saknade erforderlig erfarenhet. Det var hon som hängde sig på honom svärmiskt förälskad i hans musik utan att han kunde ana vad hon var för en karaktär. Det visade sig att hon var en hysterisk nymfoman med slagsida åt promiskuitet, vilket visade sig först så småningom. När han insåg vilket misstag han hade råkat ut för försökte han följa Schumanns exempel och dränka sig i Nevan men, liksom Schumann i Rhen, misslyckades därmed. Långt senare manifesterade sig fru Tjajkovskijs verkliga karaktär genom att hon fick ett antal barn med ett okänt antal män, vilka samtliga barn hon placerade på barnhem så fort de var födda – hon kunde inte ta något ansvar alls.

Vad som räddade Tjajkovskij var fru von Meck. Det var Nikolaj Rubinstein som vädjade till henne att ta hand om Tjajkovskij, då denne annars med största sannolikhet skulle gå under. Hon tog sig an honom men på ett villkor – att de aldrig träffades. Hon var en rik änka med en son, och deras fantastiska samarbete resulterande i en av musikhistoriens mest intressanta korrespondenser varade i två decennier, under vilken tid Tjajkovskijs musikaliska utveckling var oavbrutet storartad. Efter tjugo år var han så etablerad och rik att fru von Meck menade att han kunde klara sig själv, varför hon avslutade förbindelsen. Detta innebar en psykologisk katastrof för Tjajkovskij, fastän de aldrig hade varit mer än brevvänner.

Hans problem med kärleken har aldrig säkert kunnat definieras, då egentligen det enda som tydligt framgår ur hans brev beträffande kärlek är att han hade problem. Det har antagits att han led av en outlöst homosexualitet utan att en enda av hans eventuella manliga partners någonsin har kunnat påvisas. Det är möjligt att han var "smygbög", vilket de flesta tar för givet, men till och med detta antagande saknar påvisbar grund.

Säkert är att han hade mycket lätt för att bli mycket kär och en fallenhet för att gå till känslösamma överdrifter. All hans musik vittnar om detta, som egentligen alltid uppvisar samma mönster av ständigt stegrade känslouppladdningar som aldrig får någon tillfredsställande utlösning. Mest tillfredsställande framgår de i den sista symfonin av honom själv kallad "Pathétique", ett verk som till karaktären med nästan smärtsam tydlighet är som ett Requiem över honom själv och hans känslolivs utlösta och ständiga lidande.

Ett udda verk därvidlag är dock den symfonin som kronologiskt hamnar mellan den femte och sista, som heter "Manfred", som alltså är en programsymfoni inspirerad av Lord Byrons dikt om en grubblande hjälte med kärlekssamvetskval för sin hustrus död, som han känner sig skyldig till utan att vara det, och som även Schumann komponerade en känsloladdad uvertyr till. I denna den minst spelade och kända och samtidigt den längsta av alla Tjajkovskijsymfonier, uppvisar han sitt största symfoniska pathos och sin digraste kamp och uppgörelse med sig själv. Till skillnad från den sista symfonin, som slutar i mörker, uppgivenhet och tragedi, så utgörs finalen i Manfredsymfonin dock av triumf och förlösning. Detta är helt unikt i Tjajkovskijs musikproduktion. Dessutom är slutklämmen helt genialisk då den presenteras efter stridbart kaos av konflikter och fugainfernon genom en orgels magnifika entré. Ralph Vaughan Williams skulle i sin största symfoni, "Sinfonia Antarctica", tillgripa samma knep med samma överväldigande effekt. Lycka och befrielse var alltså inte helt omöjliga ens i en Tjajkovskijs tröstlösa liv av oavbrutet själsligt självplågeri.

Nästan direkt efter den sista symfonins premiär inträffar komponistens död, som man outtröttligt spekulerar i ännu idag. Det enda säkra därmed är att man inte vet hur och varför han dog. Man vet att han var förälskad i en ung släkting till tsaren, att furstens far inte kunde tolerera en sådan förbindelse, att han därför mobiliserade en grupp aristokrater i den högsta kretsen för att åtgärda situationen, att dessa ställde till med en privat rättegång mot Tjajkovskij och dömde honom till döden genom självmord, som han alltså skulle ha fått order om från högsta ort för att undvika att tsarfamiljen skandaliserades. Detta var på Alexander III:s tid. Man vet inte om Tjajkovskij tog detta på allvar. Sannolikt stod han över sådant. Däremot vet man, att han hade åldrats i förtid, han kände sig förbrukad och oförmögen att fortsätta, kort sagt, han kände att han inte kunde göra mera. Det har påståtts att han dog av okokt vatten under en koleraepidemi, medan andra bestämt påstår att han i misstag åt fel sorters svampar, giftsvampar i stället för champinjoner. Kanske det var avsiktligt, kanske inte. Personligen tror jag att hans öde manifesterade sig som det gjorde just för att han kände att han inte kunde eller orkade arbeta mera. Han hade gjort sitt, och döden tog det som en kallelse och infann sig i det lämpligaste ögonblicket genom en ren slump. Det finns massor av exempel på konstnärer som tagit livet av sig eller bara dött för att de känt att de inte kunnat producera något mera, som om deras arbete var deras livs enda mening, och som om döden var bättre än arbetslöshet.

Bokrecension:

"Baklängespolkan går" av Gunnar Colding

Gunnar Coldings bok, den första i sitt slag i Sverige, är högst sensationell. För de som trott, att den atonala musiken var den enda utvecklingsbara vägen efter högromantiken, tar här grundligt miste. I Sverige blommade den nationella skolan upp med Alfvén, Atterberg och Rangström, Peterson-Berger och många fler och efterträds av de sk Trettiotalisterna. All denna musik äger fortfarande stor popularitet, något som den atonala musiken inte ens kommer i närheten av. Ett friskhetstecken är att flera atonala tonsättare nu börjar överge denna stil.

Den atonala musikens utveckling behandlas utförligt av Colding, som radar upp mängder av vetenskapliga insikter, undersökningar och uttalanden om den intellektuella antimusiken. Otaliga musiker har frågat sig varför de måste spela något som konsertpubliken aldrig har tagit till sitt hjärta. Orkestrar och kulturmyndigheter har trots detta hela tiden känt sig tvingade att beställa verk av atonala tonsättare.

Coldings bok är vass, orädd, oerhört insiktsfull och fylld av "fallbeskrivningar" ur vårt moderna musikliv, inte sällan med dråpliga poänger. Den kommer givetvis att reta upp diverse småpåvar inom kulturens område, men den kommer också att få många

som säger: Äntligen har någon skrivit det som alla egentligen tycker! Denna bok kommer att bli en av decenniets mest väsentliga musikböcker, och den borde översättas och spridas till hela EU. Jag har läst den flera gånger och kommer att läsa den igen, bara för att finna, att vi äntligen har en bok på vettig svenska, som utan förbehåll går rakt på sak och säger det som ingen har vågat säga förut.

Erik Lundin, tonsättare

Sektjägare under luppen

På tal om förföljelsen av oliktankande, i det här fallet etablerade atonalisters uteslutning av tonalister från musiklivet och deras brännmärkning av musik "som låter bra" just bara för att den låter bra, så har **Bertil Persson**, präst i anglikanska kyrkan och teologie doktor, uppmärksammat ett liknande ämne, nämligen sektjägarna, som varit i gång sedan medeltiden och är det fortfarande. Det har talats mycket om skadliga sekter men aldrig om skadliga sektjägare. Här är några upplysande citat:

"...var du ser en äkta jude, kan du med gott samvete göra korstecknet och med tillförsikt säga: Där går en livs levande djävul!... Vad skall vi kristna göra med det fördömda judefolket?... För det första skall man bränna upp deras synagogor och skolor... och det skall man göra till vår Herres och kristenhetens ära, på det att Gud måtte se att vi är kristna... För det andra må deras hus rivas och förintas. De bör inkvarteras i stall som zigenare... För det tredje bör man ta ifrån dem deras böcker. För det fjärde bör rabbinerna vid dödsstraff förbjudas att undervisa. För det femte bör de inte få röra sig fritt... För det sjätte bör de inte längre få ta ränta. De pengar man tar ifrån dem bör användas till hjälp åt judar som låter döpa sig..."

Någon av Goebbels anhang? Inte alls. Martin Luther i "*Om judarna och deras lögn*" 1543.

Inkvisitionen grundades av påven Innocentius III i Rom 1215 (samma år som Magna Charta i England, det första strävandet efter någon form av statlig demokrati i Europa,) och började som bevaknings-, censur- och spaningsinstitut. Nio år senare lagbestämde det att kättare skulle brännas på bål, och 1231 instiftades en särskild inkvisitionsdomstol av påven Gregorius IX. Dess rättsskipning genom bannlysning, bål, fängelse, halshuggning, kidnappning, landsförvisning och andra metoder utövades godtyckligt så länge inkvisitionen höll på fram till Franska revolutionen. Även Martin Luther fördömde Kopernikus. Även i Sverige var det förbjudet att ha icke-lutherska religiösa möten hemma ända fram till 1858 genom det s.k. *Konventikelplakatet*, och trotsade man dess förordningar riskerade man landsförvisning.

Nazismens förgrundsideo-log var wienaren Georg Lanz von Liebenfels (1874-1954), en from munk liksom Luther som liksom denne förjagades från klostret efter otukt. Han grundade 1900 *Ordo Novi Templi*, en orden vars syfte var att ägna sig åt "karaktärsdaning och rashygienisk kroppsfrädling. I orden finns endast blonda och ljusögda män som förpliktigar sig att skaffa barn endast med kvinnor med samma förutsättning." Hitlers pappa var aktiv i samma antijudiska och nationalpolitiska rörelse som Lanz. Strindberg var god vän med Lanz och medlem i hans orden. Åtskilliga kapitel i Hitlers *Mein Kampf* är omskrivningar av innehållet i Lanz' tidskrift *Ostara*. Det var Lanz som kom på idén att förena Luthers judehat, Darwins utvecklingslära, Gobineaus teori att germaner och skandinaver är de enda resterna av ursprungsbefolkningen arier, Mendels ärftlighetslagar och Nietzsches vision om övermänniskan till ideologin om den rashygieniskt ideala människan. Det var han som föreslog sådana åtgärder som diskriminering av fysiskt och psykiskt handikappade, homosexuella och prostituerade, kastrering av judar, mongoler, "negrer" och romer, sterilisering av sjuka och rasmindervärdiga, tvångsarbete för icke-rier och tillåtandet av endast rashygieniska äktenskap. Genom att hans idéer omsattes i praktiken av nazisterna blev alla religiösa rörelser i Tyskland utom den lutherska statskyrkan

förbjudna såsom sekter. Efter andra världskriget har sektjakten fortsatt i oförminskad men mera städad skala under ledning av främst den lutherska prästen Friedrich-Wilhelm Haack (1938-91) i München.

Den ökända skriften *Sions vises hemliga protokoll: Judarnas plan att med lögn och list erövra världsherraväldet*, som Hitler refererade till som stöd för sin judeutrotning, och som om och om igen bevisats vara en fabrikation och ren propagandaskrift, användes som lärobok i Hitlers skolor och utgavs i Sverige under 30- och 40-talet i flera upplagor. Idag används den av Radio Islam och i den muslimska världen, den har sänts som TV-serie i Egypten, Iran och Libanon, och Irans president Mahmoud Ahmadinejad påstår att *Mein Kampf* och *Sions Vises hemliga protokoll* är tolkningsnycklar till *Koranen*.

Detta är bara ett minimalt axplock ur Bertil Perssons kommande bok om sektjakt utgiven av Sveriges Interreligiösa Fredsråd.

Min vän Ahasverus, del 78: Om korstågsmentaliteten.

"Alla religioner har haft något gott med sig. Buddhismens tolerans, judendomens sunda förnuft, kristendomens kärlek och islams disciplin har alla betytt stora kulturella framgångar för mänskligheten, men kristendomens dogmer och islams hänsynslöshet har samtidigt inneburit otaliga katastrofer och lidanden för mänskligheten. Se på barnkorståget i början på 1200-talet, i vilket tiotusentals oskyldiga barn sändes i döden genom kristendomens godtycke som offer för islams blinda fanatism..."

Eftersom jag nu råkade nämna barnkorståget år 1212 måste jag bekänna ett samtal som jag hade med en av den tidens stora celebriteter inom kyrkan: påven Innocentius III, under vilkens pontifikat kyrkans inflytande över världen nådde sin klimax – och passerade den. Jag hörde till den unge Fredrik II:s många informatorer och upplevde alltid då och då smärre friktioner med hans förmyndare påven, men den sista friktionen omedelbart före Laterankonciliet 1215 blev den allvarligaste.

"Ni inger min myndling farliga idéer, herr astrolog," mässade påven med sin nasala gällhet.

"Jag undervisar honom i astrologi och musik på er uppmaning samt i andra religioner än den kristna, på det att han må kunna manipulera med även andra furstar än de kristna."

"Ja, men ni går för långt! Han blir för frisinnad! Han måste i första hand alltid förbli en god katolik! Han får inte bli jude och muhammedan också!"

"Men snälla ers helighet, försök då vara lite vidsynt. Er myndling har genom sin ställning som arvsberättigad till det tysk-romerska riket med hela världskyrkan bakom ryggen större förutsättningar än någon tidigare kejsare att åstadkomma universell fred i världen som överhuvud för ett kejsardöme utmärkt av tolerans mot såväl muhammedaner och judar som kristna och fritänkare...."

"Ni får inte tänka så där! Bara jag får tänka så, om jag behagar. Er ställning är underordnad min, ni är anställd av mig, glöm inte det! Kejsaren bör i sanning bli hur universell som helst, men jag måste stå över honom! Kyrkan är allt, och världen är ingenting!"

"Men snälla ers helighet, ni är inte den enda heliga mannen i världen. Det är inte bara ni som vet vad Gud vill."

"Där tar ni så in i helvete fel! Jag bär det högsta ansvaret inför Gud för kristenhetens väl! Ingen annan har rätt att disputeras min yttersta ansvarsfullkomlighet!"

"Och hur har ni hanterat det ansvaret? Jag och alla som känner er har goda skäl till att anse att ansvaret hade skötts bättre om ni inte hade varit ensam om det."

"Hur vågar ni?"

"Jag säger bara vad som är sant."

"Hur vågar ni kritisera mig?"

"Alla som kritiserar er, och de är många, gör det med all rätt."

"Aldrig mer skall jag anlita en jude i min tjänst."

"Er judefientlighet är ert första, största och definitivaste misstag. Det har mer än något annat vänt er myndling ifrån er till judarna."

"Ni är ju en kättare!"

"Era förföljelser av så kallade kättare har varit de hårdaste och okristligaste i kristendomens historia. Ni är i färd med att utrota sydvästra Frankrikes befolkning och göra deras land till en ödemark blott för att tvinga dem att tänka som ni. Men ingen kan tänka som ni. Ni är ensam i världen om att kunna tänka era enda sanna tankar."

"Skall man då låta alla irrläror florera och splittra kyrkan hur mycket som helst?"

"Man övertygar ingen med våld, och varje kättare som man mördar är ett lamm i ens egen flock som man slaktar."

"Mot muslimerna fungerar ingen tolerans."

"Det är sant. Det har korstågen bevisat. Men man försökte aldrig den mildare metoden, den kristligare metoden med diplomatiska samtal furste och furste emellan. Genom att korstågen inleddes med våld omintetgjorde de från början all försoning."

"Det finns exempel på mildare metoder som alltid slutat med övergrepp från muslimernas sida."

"Finns det något enda exempel på någon form av korståg som inte inletts med vanvett från kristet håll?"

"Vad kallar du vanvett? Är fromhet och offervilja vanvett?"

"Ja, det är vanvett, om det tar sig våldsamma former."

"Det första korståget lyckades."

"Det var fåfängt, ty dess lycka var tillfällig."

"Det tredje korståget ledde till ömsesidig förståelse, fred och försoning."

"Som i praktiken var ett stillestånd på drygt tre år. Rikard Lejonhjärta var en skådespelare, Filip August var feg, och Fredrik Barbarossa dog. Endast Saladins högsinne räddade korståget: han översåg med vårt vanvett, detta vanvett som definitivt bröt ut i det fjärde korståget med dess plundring av kristenhetens främsta stad Konstantinopel. Endast ett korståg har från början varit fredligt och kristligt sinnat, och det var det femte, det sista, som dock var den största skandalen i kristenhetens historia, som hade sitt ursprung i historiens största vanvett. Och det vanvettet var kristendomen."

"Du talar om ett femte korståg?"

"Ja."

"Vad är det för ett korståg? Det har jag inte hört något om."

"Barnkorståget."

Påven Innocentius III sänkte blicken. Han blev påtagligt pinsamt berörd.

"Ja, dessa stackars barn. De har plågat mig länge. Jag drömmer ständigt om deras trasiga utmärklade uppenbarelser. Det kom en skara på några hundra fram till mig. Jag försökte tala allvarligt med dem och be dem gå hem, men de ville inte. De kände sig bedragna av mig. Så du förebrår mig för det tragiska barnkorståget?"

"Nej, inte dig, ty du visste inte om det, men jag förebrår kristendomen och islam för det."

"Kristendomen och islam?"

"Ja, kristendomen för att det över huvud taget inleddes och islam för dess ohyggliga resultat."

"Menar du att barnen åstadkom något resultat?"

"20,000 barn kom fram till Marseille. 20,000 startade från Köln, men av dem kom mindre än hälften fram till Genua. Mer än hälften av de tyska barnen omkom på vägen. I Marseille såldes barnen som slavar till arabiska köpmän: de försvann sedan i Egypten och till Bagdad, tvångsomvändes till islam och stympades till eunucker eller drogades

till assassiner. Endast genuesarna var förståndiga nog att skicka de tyska barnen tillbaka till sina hem, men endast en fjärdedel av de 40,000 barnen kom hem igen. Hälften omkom, och en fjärdedel blev till slavar åt muhammedaner. Alla dessa 40,000 gossar och flickor var mellan sju och fjorton år. Och vet ert helighet vad er gud Jesus sade? Jo, han sade: 'Men om någon av er förför en av dessa små vore det bättre att en kvarnsten hängdes om hans hals och han sänktes i djupet än att han fick leva.' Förförelse av barn är det grövsta brott kristendomen känner. Men alla dessa 40,000 barn förfördes i kristendomens namn av kristna predikanter som Bernhard och Dominicus och skickades hän åt fördärvet där de sedan förfördes en gång till av muhammedanerna: 10,000 barn blev dubbelt förförda."

"Nog nu!"

"Och ni bär ansvaret."

"Nog! Ni vet för mycket. Ni är farliga, ni judar, ty ni sticker inte under stolen med sanningen utan påvisar den i dess hela fasansfulla verklighet utan förskoning. Men kyrkans uppgift är att uppbygga och ej att deprimera. Ni judar med er Job och er Jeremias deprimerar mänskligheten medan kyrkan med uppståndelsen tvärtom fyller världen med hopp. Därför går judendom och kristendom icke ihop och skall aldrig göra det. Och ni judar är farliga, ty ni vill hindra mänskligheten från att tro på uppståndelsen. Men, som Paulus säger, om det icke finns någon uppståndelse har kyrkan ingen grund.

Därför är det min plikt att isolera er judar från resten av mänskligheten. Ni skall inneslutas bakom murar i särskilda ghetton, och kristna skall ej få umgås med er. Och detta skall vara en stadga för evärdliga tider. Och du är ej längre min myndlings informator. Du kan gå."

Han stod rak och såg mig stint och trotsigt rakt i ögonen. Han trotsade öppet mitt eget och världskristendomens förutbestämda öde, och han visste att han gjorde det. Det fanns inget för mig att tillägga. Jag kunde bara gå. Jag bugade mig och gick och såg honom aldrig mera.

Ghettot i varje europeisk stad blev verklighet. Fredrik II förlorade mig men glömde mig aldrig och återanlitade mig så fort han etablerade sitt eget hov i Palermo för att så småningom utvecklas till sin förmyndares och kyrkans allvarligaste trotsare och fiende. Kyrkan blev sedan aldrig lika mäktig igen: den av Innocentius III stadfäste helige Dominicus' verksamhet med den småningom alltmer omfattande inkquisitionen begynte inifrån upplösa kyrkan med sin etiska och moraliska bankrutt. Men till denna ruttnande kyrkas och barnkorstågsmardrömsförföljde påves moraliska stöd uppträdde så denne fantastiske lille tiggarmunk Franciscus, som med sitt barnasinne definitivt räddade kyrkans kristna hjärta. Han var visserligen vanvettig även han, som även han liksom barnen obehärdad drog ut på ett privat korståg till sultanen i Egypten, varefter han avled av strapatserna, men han var god, och med sitt liv bevisade han att även kristendomen kunde vara god.

Efter barnkorståget blev det inga fler världsomfattande korståg, och det nästa som alls ägde rum var Fredrik II:s triumfatoriska fredliga korståg utan arméer, varunder han gjorde sitt intåg i Jerusalem utan att ett enda skott hade avlossats under hela korståget. Han bannlystes av kyrkan två gånger, och till och med Dante förbannade honom i sin heliga Komedie.

Shakespearedebatten 98: *Stephen Marlowes synpunkter*

Denne originelle amerikanske författare skrev mest under pseudonymer, liksom B. Traven, en annan äventyrlig skribent av liknande sort, av vilka några var Ellery Queen, Andrew Frazer, Darius John Granger, C. H. Thames, Stephen Wilder, Jason Ridgway och Adam Chase. Hans hjälte hette Chester Drum och var ständigt på resande fot över världen, (såsom författaren själv även synes ha varit,) där han synes ständigt ha råkat ut

för hemlighetsfulla mordkomplotter. Det är möjligt att författaren befann sig under Christopher Marlowes inflytande när han till slut bestämde sig för att lagligt byta namn till Stephen Marlowe. Hans verkliga namn synes ha varit Milton Lesser, ("Den mindre Milton",) född i Brooklyn 7 augusti 1928. Han gick bort nu i februari i sitt 80-levnadsår efter att ha bott en stor del av sitt liv i Spanien, där han synes ha skrivit sina två viktigaste verk: "Kristoffer Kolumbus hemliga dagbok" och "Miguel de Cervantes död och liv".

Båda är kvalificerade fingerade självbiografier, som dock skvallrar om decennier av forskningsarbete. Ingenting i dessa båda ytterst underhållande och nästan övervägande genialiskt skrivna "självbiografier" kan direkt påvisas vara lögn. Kolumbusboken är säkerligen den roligaste Kolumbusbok som någonsin skrivits (och det har skrivits tusentals), och Miguel de Cervantes-boken kommer inte långt efter.

I denna förekommer både Marlowe och Shakespeare. Han framlägger den intressanta tanken, att Richard Baines angivelse inför kronans högsta råd mot Marlowe för ateism, homosexualism och falskmynteri bland mycket annat, kort sagt, alla den tidens värsta tänkbara brott, i själva verket skrevs eller dikterades av Marlowe själv, för att ge honom en anledning till att rymma fältet och bli kvitt sina plikter vid hovet som agent hos Walsinghams och Bacons och slippa bli ansatt av de lokala inkvisitorerna med ärkebiskop Whitgift i spetsen. Detta verkar i själva verket troligt, då stilen i Baines angivelse erinrar väldigt mycket om Marlowe. Man vet inte om resultatet av denna angivelse faktiskt blev avgörande för regeringen att skrida till handling mot Marlowes fritänkerier, men troligen blev den det inte, då man till och med vet, att premiärminister Burleigh "skrev om" angivelsen innan den kom inför drottningens ögon.

Stephen Marlowe kom ut med sin roman redan 1991, alltså långt innan John Michells bok kom ut om den totala utredningen och presentationen av alla de alternativa Shakespearekandidaterna och deras argument, och innan A.D.Wraight presenterade sin bok om Shakespearesonetternas problematik med Marlowes fall som den enda lösningen till alla sonetternas olika enskilda mysterier. Fyra år före dessa är alltså Stephen Marlowe övertygad om att Christopher Marlowe själv iscensatte sitt försvinnande, själv förberedde detta genom den dikterade angivelsen och sedan fortsatte operera på egen hand som självständig agent i fullständig säkerhet som förklarad död utan att besväras av dumma inkvisitorer och puritaner.

William Shakspeare förekommer också i romanen som en sympatisk sekundär figur som gör vad som åläggs honom och ingenting annat. Han tar hand om andras skådespel utan att fråga varifrån de kommer eller vem som har skrivit dem. Han spelar rollen av en lydlig trojänare som egentligen bara bryr sig om att göra så gott han kan när det gäller att tjäna sitt levebröd, och han har ingen aning om det rykte som väntar honom.

Stephen Marlowe skrev också en liknande biografi över Edgar Allan Poe, men den har vi ännu inte kommit över.

Vidare:

"Det så kallade 'beviset för att Shakspeare skrev Shakespeare' bevisar som högst att Shakspeare var involverad i Shakespeareverken, medan indicierna med överväldigande tydlighet tyder på att han inte var den enda författaren. Sannolikheten inkluderar ett antal andra medförfattare och medredaktörer samt inflytande från föregångare och sponsorer, som Oxford och Derby (utan att något bevis föreligger att de skrev någonting av slutresultatet,) Bacon (som huvudsakligen ett slags överintressent med ett lika starkt intresse och engagemang i teatern som Oxford och Derby och troligen involverad i dess mera kvalificerade produktioner, troligen som medredaktör i slutupplagan tillsammans med Ben Jonson, Heminage och Condell,) vidare troligen Heywood, Chapman, Lyly samt ett oöverskådligt antal andra, men Marlowe säkrast av alla, då undersökningen och utredningen av alla detaljer kring hans påstådda död tyder på sannolikheten att den var fingerad och att han således överlevde den, vilket lämnar

alla möjligheter öppna för att han kan ha fortsatt skriva pjäser ända fram till 1641, när Derby dog och samtliga teatrar stängdes av Puritanerna, de självutnämnda dödsfienderna till Marlowe och Teatern.”

Korrigerig i nr 165, sid. 9: Det var inte Anthony Bacon som dog 1590 utan Sir Francis Walsingham, varvid Anthony Bacon hemkallades. Hemma i London samarbetade Anthony och Francis desto mer. Tack till Anders Ekman för tillrättavisning.

Filmer

”*The Swimmer*” från 1968 med Burt Lancaster, då 53 år gammal, i huvudrollen som den outtröttlige simmaren genom ett helt liv och ett helt samhälle med all dess förljugenhet och brustna illusioner är en mycket originell och otäck historia i sin oförutsägbarhet, där allting ständigt bara blir värre och värre mot en oundviklig katastrof, som är omöjlig att föreställa sig, varför slutet blir desto mer upprivande. Det är en bitter historia om överklassens mentalitet bestående av bara förljugenhet, som dock är oförglömligt skön genom Lancasters gripande gestaltning. Frank Perry och Sidney Pollack gjorde denna mycket egensinniga film.

Filmatiseringen av Philip Roths skolroman ”*The Human Stain*” (som vi råkade diskutera i förra numrets inledning,) är ovanligt lyckad trots oformuleringarna. Skoldebatten har fuskats bort för att ersättas med sexscener och annat danstrams, men Nicole Kidmans och Anthony Hopkins gestaltningar av huvudpersonerna med Ed Harris, alltid lika pålitlig i sin bisarrhet, fördjupar tragedin. Filmen har tagit vara på bokens genialiska vändningar, och resultatet är minst lika gripande som boken. Det är en lågmäld skildring av den amerikanska tragedin från Vietnamkriget framåt med rasmotsättningar och fördomar skoningslöst belysta i skenet av det amerikanska skolsystemets fiasko. Robert Benton gjorde filmen 2003.

Ännu mera akut ställdes skolproblematiken mot väggen i Richard Brooks klassiska ”*The Blackboard Jungle*” från 1955 med Glenn Ford som lärare och en ung redan då briljant Sidney Poitier som problematisk elev. Filmen skildrar den värsta tänkbara skolproblematik och är förvånansvärt aktuell ännu 53 år senare om inte rentav aktuellare än någonsin, vilken aktualitet ytterligare framhävs genom ypperligt spel, glänsande dramatik och ett virtuost manus – film när den verkligen är som bäst, både sann, gripande och evigt aktuell.

Serien av gamla klassiska Luis Bunuel-filmer presenterade dock den ena besvikelsen efter den andra – vilka torra, tråkiga och fullständigt odramatiska, intetsägande och meningslösa filmer! De var alla från hans ålderdom, medan hans tidigare filmer, speciellt ”*Viridiana*” och ”*El angel exterminador*”, båda svartvita och spanska, verkligen var sevärda, till skillnad från dessa själlösa och hjärtlösa senare franska kallsinnigheter.

”*The Score*” med Robert de Niro i en av hans bästa filmer som garvad inbrottstjuv i färd med att genomföra sitt livs sista stöt tillsammans med Edward Norton, som lurar honom, höll dock att se trots Marlon Brandos groteska gästspel i sin sista roll som uppblåst gammalt gangstermonster från 2001. Frank Oz gjorde filmen.

Viggo Mortensen i David Cronenbergs ”*A History of Violence*” presenterade kanske dock periodens intressantaste rollprestation i en för Cronenberg förvånansvärt väl behärskad och psykologiskt mästerligt genomförd nästan dokumentär thriller om våldet som naturkraft och hur det fungerar rent psykologiskt. Det är de små och fina nyanseringarna i denna film som gör den oförglömlig.

Även den första Indiana Jones-filmen med Harrison Ford, ”Jakten på den försvunna skatten” från 1981 av Steven Spielberg höll som vanligt att ses igen, liksom den intrikata ”*The Usual Suspects*” 1995 om fallet Keyser Söze som romantiskt

mysterium av oerhörda dimensioner genom dess överväldigande grymhet, som har så många bottenar att de fördubblas varje gång man ser den. Vad handlar den om egentligen? Oförmågan för en gång kriminella att aldrig kunna lägga av? Hasardfebern, som ständigt tvingar en att satsa mer, tills man inte kan stoppas av annat än den slutliga och totala katastrofen? Manusets är så väl komponerat i sin ständiga stegring och förtätning av intrigen, att man aldrig blir klar med denna film, som var Kevin Spaceys genombrott, medan Gabriel Byrne dock bär upp hela filmen till mästertligt komponerad musik av John Ottman, som kanske är det som bidrar mest till filmens ytterst förtätade stämningsmystik.

Tyvärr gick den kritikerrosade och utomordentligt intressanta nya franska filmen om "Molière" på biograferna alltför kort tid för att vi skulle hinna se den.

Kalender, maj 2008.

- 4 Hosni Mubarak av Egypten 80 år.
- 5 Michael Palin 65 år.
- 7 Johannes Brahms 175 år.
- 11 Irving Berlin 120 år.
- 14 Israel 60 år.
- 15 Lars-Erik Larsson 100 år.
- 17 Birgit Nilsson skulle ha fyllt 90.
- 18 Tsar Nikolaj II av Ryssland 140 år.
Walter Gropius 125 år, världsarkitekt.
- 19 50 år sedan Ronald Colmans bortgång.
- 20 James Stewart 100 år.
- 22 Flygmaskinen 100 år, patenterad denna dag av bröderna Wright.
- 23 Douglas Fairbanks 125 år.
- 26 Robert Morley 100 år.
- 27 Henry Kissinger 85 år.
Cilla Black 65 år.
- 28 Ian Fleming 100 år.
- 29 555 år sedan Konstantinopel föll för turkarna.

Resan hem, del 2 : Fest trots allt.

Den politiska situationen i Italien var för bedräglig. Tack vare Bushregimens konstanta katastrofala misstag hade inte bara hela världens ekonomi blivit lidande utan i synnerhet Italiens. Efter två år stod det klart att den store ekonomen Prodi hade misslyckats – hela ekonomin hade gått åt helvete, och det var inte bara Eurons fel. Livet hade blivit 15% dyrare då all mat blivit så mycket dyrare, medan konsekvenserna blev att alla blev 15% fattigare, eller mer, om de redan var fattiga, medan endast de rikaste knappast berördes. Ingen visste vart alla pengar tagit vägen och allra minst regeringen, medan andra imbecilla regeringsrepresentanter försökte påstå att Italien skulle kunna leva helt och hållet bara på turismen, som om hela Italien kunde omvandlas till ett dyrt museum och förväntas gå med vinst.

Likväl fanns det några ljuspunkter. En av dessa var Giuliano Ferrara i Milano, en före detta kommunist men nu precis i mitten och framför allt en glödande konstruktiv idealist som verkade vara den enda i italiensk politik om att företräda moraliska värderingar. Kyrkan var honom oändligt tacksam och slöt upp bakom honom, medan alla andra etablissemang och i synnerhet politiska ignorerade honom, då de inte ville stöta sig med militanta homosexuella och lesbiska och andra militanta förespråkare för fri abort, månggifte, tidelag, med mera. Ferrara utgav en egen dagstidning i Milano i

vilken han alltid skrev många artiklar själv som vittnade om en kultiverad bredblick och insikt i det mesta utom faktiska politiska ruttna förhållanden. Han var alltså ganska ensam och företrädde bara en liten minoritet, men att han över huvud taget gett sig in i politiken med ett så begränsat program, att återuppliva anständighetens moral, var bara det ett beundransvärt civilkurage.

Den enda övriga politikern som vågade sjunga ut verkade vara Casini för PDC, den lilla återstoden av de fordom så mäktiga kristdemokraterna. Alla andra var rädda för att göra bort sig och stöta sig med väljare, så de sade bara blaha blaha, som de flesta politiker alltid gjort utan att mena något. Röstdeltagandet inför nyvalet i april befarades bli rekordlågt. Italien har bara haft 44 regeringar sedan 1945, så det fanns utrymme för fler.

Att Ida vid 83 år ändå klarat sig så pass väl efter att ha brutit ryggen var likväl ett mirakel. Ingen trodde hon skulle resa sig mer efter fyra månader på sjukhus och rehabilitering utan att kunna resa sig. Likväl stod hon nu på egna ben och skötte hushållet som vanligt om dock under ständig orolig bevakning av Achille och Cristina, men hon tycktes klara sig och kunde till och med gå och göra inköp om dock med rulator.

Alla andra var dock helt oförändrade, och Alberto och Cristina synbarligen i bättre form än någonsin, om dock Alberto inte längre kunde löpa Marathon och Cristina flyttat till en mindre och lugnare skola utanför staden. Alberto såg mycket mörkt på den aktuella politiska situationen och väntade sig ingenting gott, en mörkersyn som Paolo till fullo delade. Vi råkade sammanträffa alla tre tillsammans med Gabri, Paolos paranta hustru, och satt länge och pratade i Albertos optikerbutik.

Jag upptäckte två nya urgamla kyrkor i Verona av stort intresse. Den ena var Santa Maria in Chiavica, som i decennier varit nedlagd men nu restaurerats och öppnats igen men inte som kyrka utan som konstsalong. Där förekom en utställning av en modern konstnär som var riktigt njutbar: enbart vacker, figurativ och visserligen något djärv á la Kokoshka och Vlaminck men verkligen konst i ordets bästa bemärkelse. Den låg inte långt från Scaligergravarna.

Den andra var Santa Toscana utanför Porta Vescovo. Det är den enda kyrka i Verona där det bara läses mässor på enbart latin, och kyrkan är ordenskyrka i Verona för malteserriddarna. Jag tillfrågades en gång om jag ville bli malteserriddare, min vän menade att jag var kvalificerad som född katolik med katolska föräldrar och anrik släkttavla utan kriminella fläckar, men mitt svar var: "Inte ännu."

Man kan ha sina synpunkter på den katolska kyrkan med dess blodiga historia av överväld, fanatism, förtryck och etablerad vidskepelse, men dagens katolska kyrka har väldigt litet med renässansens motreformation att göra. Det finns inom katolicismen idag en upplyst falang, som tar avstånd från all bokstavstrogenhet, hänger sig åt rationell strävan, fäster den största vikt vid utbildning och kunskap, forskar i historien, går till rätta med fördomar och traditionella vanföreställningar och gärna diskuterar dödens universella problematik, upphovet till alla religioner och den problematik som alla religioner har gemensamt, från den gammalegyptiska till dagens självmordssekt. Det är bland annat dessa upplysta katoliker som håller fast vid latinet och pläderar för en rationalisering av den kristna trosläran, läs avveckling av all övertro och vidskepelse, med öppenhet som vapen, vilket innebär en sprängning av alla tabun, en kursinriktning som framför allt redan katoliken Erasmus av Rotterdam var inne på när Luther kom in och körde över hela kyrkan.

Achille var inne på ett projekt som hade just med upplysning att göra: kommunikationens historia. Han menade, att hela historien, dess uppgång och sönderfall, dess blomstringstider och mörka perioder bara hade med kommunikation att göra. När kommunikationen fungerat, genom dialog, undervisning, informationsflöde, yttrandefrihet, pressfrihet, boktryckarkonst, etc, hade mänskligheten blomstrat, medan endast motsatsen lett till undergång: repression, monolog, censur,

förföljelse av det fria ordet, brist på dialog och kommunikation, kort sagt, stopp på vägen. Bäst hade mänsklighetens kommunikationsuttryck fungerat under Antiken, främst i det gamla Grekland, och under renässansen, 1600-talet hade varit fatalt, medan upplysningstiden på nytt främjat kommunikationen, ända fram till första världskriget och de fatala diktaturens tid. Den nya tidens hopp var Internet, och vad betydde dess överväldigande korruption mot att det faktiskt även tjänade som ett världsuniversitet, som alla i hela världen även utan examina kunde ha tillgång till? Därför fanns det inga mera föraktliga moderna brottslingar än de som försökte sabba eller censurera Internet. (I nästa nummer: *Påskbegängelsen.*)

Kanonresan, del 6: Tillbaka till Almora och Naini Tal.

Vid vår gemensamma frukost berättade Sergej mycket om sitt arbete i Auroville nära Pondichery, där allsköns internationella projekt pågår främst inom konst, teater, film och musik, och där finns till och med en berömd orgel som används vid konserter. Jag frågade senare under dagen under vår gemensamma middag i Almora om där även förekom engagemang och aktiviteter rörande den globala klimatkrisen, och visst gjorde det det. I Almora hade jag för första gången på en vecka kunnat åtnjuta Internet och fått Jean Hudons senaste nyhetsbrev om det chockerande "Saragassohavet" i Stilla Oceanen bestående av mänskligt skräp och påsar och flaskor av plast, om tillståndet hos familjen Bush och mera nytt om mänsklighetens globala skenande självmordskarusell, och även andra chockerande nyheter från Tibet och Nepal, om kinesiska förstörelser av Buddhastatyer och stängningar av kloster och framför allt om förbudet i Nepal för de fem tusen nya tibetanska flyktingarna där att få acceptera en humanitär inbjudan till Amerika. Kina pressar Nepal hårdare nu igen till ökad intolerans och förföljelse mot tibetanska flyktingar, som fortsätter att fly över pass på 6000 meter i ett antal av i medeltal 3000 flyktingar om året fastän kineserna försöker skjuta ner dem på vägen.

Men jag går händelserna i förväg. Sergej beslöt att fara till Almora i stället för till Naini Tal, då jag lyckats väcka hans intresse för herr Shahs gamla surrealistiska värdshus "Kailas" och för Kesaar Devi på sin indiska motorcykel, medan jag tog bussen halv 11. De 62 kilometrarna tog två och en halv timmar precis. Bussen var fullproppad som vanligt, vägen var sämre än någonsin, och folk spydde ut genom fönstren som vanligt. I Almora tog jag genast in hos herr Shah och fann honom i bästa tänkbara form för sina 91 år i fullt stormgräl med alla sina anställda och vänner. Sergej hade hunnit före och tagit mitt rum, så jag hänvisades till ett annat rum vars dörr varken gick att stänga eller låsa. "Lita på mig," sade herr Shah, och jag gick ut på stan med min rumsdörr öppen och olåst.

Även i år var Pugmark stängt medan jag fick nöja mig med samma sekundära restaurang i närheten i år som förra året, men maten var god. Därefter hade jag min Internetsession med bland annat ett mail från min gode vän Erik Peltz i Pokhara i Nepal, som berättade att han under sin Annapurnarunda på 12 dagar mött maoister som krävt pengar av honom. Han hade bara gått på och struntat i dem och ändå inte blivit skjuten bakifrån. Annars, sade han, var allt frid och fröjd i Nepal.

Vår middag hade Sergej och jag på "Cityheart", en ny restaurang alldeles nära vårt anrika hotell, där maten faktiskt var förträfflig, om dock Sergej klagade på riset, som var som ämnat åt en hönsgrädd. Det blev strömavbrott mitt under middagen som varade länge, men vi fortsatte prata ändå, om framtidssamhället Auroville, om Gorbatsjov, Putin och Jeltsin, om Tjernomyrdin, Stalin och Tjobajs (han heter faktiskt så) och Sovjetunionens otroliga avskaffande som genom ett trollslag som ingen hade väntat men som varit oundvikligt i decennier.

Herr Shah, vår värd, var alltså i bättre form än någonsin, verkade det, och fick ta ut en av sina gäster, som blivit störd av en halv flaska sprit, på en längre

förfriskningspromenad. Han var snabb i replikerna, alertheten själv och oändligt charmerande, som alltid. Fastän det var 35 år mellan oss var vi som gamla kompisar.

Resan till Naini Tal tidigt följande morgon gick smärtfritt, och där ställdes man inför diverse perplexiteter. Den första var ett hotellerbudande, nästan genast när jag ankommit till Naini Tal tilltalade mig en ung man och erbjöd ett hotellrum med varmt vatten för bara 200, det lät för bra för att vara sant, jag gick med på att följa med och inspektera stället, varpå jag omedelbart skuffades in i en bil som körde bort med mig. Till det yttre var det rena kidnappningen. Det visade sig ingå i hotellets service.

Hotellet i fråga var Vikrant, där mina engelska vänner 1995 hade bott billigt och bra, högst upp i en lång backe som gick upp bakom den katolska Franciskanerkyrkan. Hotellet höll allt vad det lovat. Ingen dusch men varmt vatten hela morgonen, därtill restaurangservice till rummen (men ingen restaurang) och en idealisk utsikt från terrassen utanför mitt rum, som likväl var det billigaste i hotellet. Man hade sol ända fram till 16.50 innan den försvann bakom kullarna, och rummet var trivsamt och varmt. Det var bara att tacka och ta emot och betala.

Därmed övergav jag det gamla spökhotellet "*Alps*" med dess grandiosa praktrum, som varit mitt stamställe i Naini Tal i tio år, den gamla sjuka värdinnan, troligen mycket rik, hade höjt hyran med 50 rupier varje år, senaste år hade vi grälat om detta, och nu var Vikrant faktiskt billigare, som i motsats till "*Alps*" hade matbetjäning, varmvatten och TV på rummet. Det sista var dock ett gissel, då rumsgrannarna hade den på till sent på natten med idel vilda slagsmål, hysteriska skrik och mycket reklamoväsen, och lyhördheten var total. Får jag en TV på rummet i Indien drar jag alltid genast ut kontakten.

Det andra bryderiet gällde min resa vidare. Diwalikrisen stod för dörren, som ofelbart störtar hela Indien i totalt kaos under en hel vecka, särskilt i trafiken. När jag rådgjort med Yogi Müller i Kausani om att ta bussen in till Nepal i tid till Diwali hade han sagt: "Tänk inte ens på det." Alltså satsade jag på att fara direkt vidare mot Darjeeling.

Jag gick till en resebyrå i hopp om att slippa själv behöva bråka och fixa och tricksa med biljetter. Agenten lade sin panna i djupa veck och såg bekymrat på mig. "Det är bäst att du går till biljettkontoret själv," slöt han. En sämre uppmuntran och mer pessimistisk prognos hade han inte kunnat komma med.

Efter att ha väntat ut den stökiga kön vid biljettkontoret fick jag beskedet att nästan 400 var före mig på väntelistan. Den första realistiska möjligheten att alls kunna resa var den 9 november på själva Diwalidagen. Där skulle jag bara vara femte namn på väntelistan. Jag slog till.

Därmed skulle jag alltså sitta på tåget under de tre Diwalidagarna. Det skulle bli en annorlunda erfarenhet. Och fram till dess skulle jag ha fyra skrotdagar i Naini Tal, som jag äntligen kunde ägna åt mina studier.

Det tredje bekymret var att Haldwani-servern var kaputt, så att Internet låg nere i Naini Tal och i hela regionen. Därmed kunde jag inte kommunicera med omvärlden alls eller få några nyheter. Jag försökte hela måndagen utan resultat, och tisdag morgon var ännu inget hopp i sikte. Detta var kanske det svåraste problemet, som dock måste lösas illa kvickt.

Jag hade alltså fastnat i Naini Tal för fyra dagar framåt. Detta äventyrade Nepalplanerna, och jag kunde inte meddela mig med omvärlden. Trots allt hade man kunnat fastna på ett sämre ställe, och Naini Tal låg ändå som säker trea på min favoritlista, så det var egentligen bara att ta det lugnt och njuta och utnyttja limbotiden till att äntligen göra litet kreativ nytta.

(I nästa nummer: *Limbo i Naini Tal.*)

Resan till Zanskar, del 8: Inget te i Karsha.

Vi sov gott efter 14-timmarsjobbet sittande i skumpande jeep hela dagen igår och den stökiga kort-korta natten i Kargil och vaknade fräscha och redo för nya slagsmål. Sarka ville genast vidare och vidtog under morgonen alla förberedelser för sin sexdagarstrek till Phuktal och Darcha med en häst och en guide för bara 300 rupier om dagen inklusive mat och tält. Det var ett hyfsat pris. Själv planerade jag en endagarstrek till Karsha, det största klostret i Zanskar, enligt guideboken tre timmar till fots från Padam. Jag gjorde det på två timmar.

Sarka från Brno var landsmaninna med min vän Peter, den överdrivne trekkingfantasten och jätten, som presenterat sig på Tenzing Dickey-syltan i Leh, där jag suttit och läst Dostojevskijs "Idioten", som en annan idiot. Vi blev hemskt goda vänner, och även Sarka kände honom väl.

Hon berättade om hans idiotier. Han hade trekkat upp från Darcha, tagit i tu med det svåraste man kan företa sig i Ladakh, treveckorstrekken från Darcha över Padam till Lamayuru, och genast tagit i så hårt och forcerat passen och sprungit före guiden, att han omedelbart ådragit sig akut höjdsjuka. De fick bära honom ner till Padam, där han inte längre visste vem han var eller var han var eller någonting alls. Han hade totalt flippat ut av höjdsjuka. Han var så stor, att när han satt på en häst fick han hjälpa hästen att trava med att använda sina egna fötter, som annars släpade i marken, som på Gånge-Rolf, den förste och störste normandvikingen, som inte kunde rida för sina långa ben och stora kropp, som bara knäckte hästarnas ryggar om han inte använde benen, varför det var bättre att gå. Peter hade också gått eller snarare sprungit men för mycket uppåt och tappat huvudet i brist på erfarenhet. Efter att ha forslats till Leh återfick han småningom sansen men klagade på sina överansträngda ben. Det var så jag träffade honom, en underbart hjärtlig människa i till det yttre fullständig kalasform.

Sarka och jag skildes där på morgonen medan hon reste iväg söderut och jag gick i kloster som vanligt. Promenaden till Karsha var lätt via byn Pipiting med ett annat kloster och över ökenmark ner till floden Zanskar, där en ny massiv järn- och betongbro ersatte diverse förolyckade gamla. Sedan bar det upp till klostret med dess svindlande underbara utsikt över den vidsträckta Padam-slätten med något dussin byar och kloster utspridda längs bergssidorna och de två floderna som möttes här. Det är tre långa floddalar som här strålar samman, varför det är en naturlig korsväg och centralpunkt för Zanskar. Karsha, det största klostret i Zanskar och det kanske mest imponerande belägna, har 200 munkar.

Efter ökenvandringen och uppklättringen till klostret var man givetvis törstig, varför man såg fram emot en kopp te i byn, som bjöd på flera hotell, men det fanns inte ett tesjapp i hela byn. Jag frågade flera, till och med turister som bodde där, men ingen hade sett någon testuga. Inte heller i Pipiting fanns det någon. Dessa byar är fortfarande så intakta och fullständigt oberörda av civilisationen att inte ens indiskt *chai* har nått dit. I Padam finns det hur många som helst med goda restauranger och två förnämliga hotell (Kailas och Ibex) av hygglig indisk standard, stället är nerlusat med turister med två Internetcaféer (svindyra och extremt långsamma – regeln är, att ju långsammare, desto dyrare,) och all tänkbar service för *trekkers*, men omedelbart utanför Padam, i Pipiting, Karsha och Sami, finns ingenting.

Jag hade frusit på natten, det hade också Sarka trots sin sovsäck, och rumstemperaturen på dagen var också inte värre än 22 grader. Jag tog en kall dusch som nästan var varm, min bästa lunch under resan hittills, och gick sedan för att organisera min återfärd till Kargil och Lamayuru. På busstationen stod alla bussar tomma, ingen visste något, och det enda öppna ställets ägare där, en restaurang, bad mig höra mig för på hotell Ibex. Jag gick dit, jag blev hjärtligt och hjälpsamt bemött, och de lovade hålla ögonen öppna. De visste så mycket att det nog inte skulle gå någon buss i morgon, så de rådde mig att dela en jeep. Jag gick till jeephållplatsen och där träffade

jag genast några unga män som ville ta mig med i morgon bitti hela vägen till Lamayuru för 1000 rupier. Saken var klar. Jag behövde bara infinna mig 6.30.

Kvällen firades med resans första äkta Zanskar Skiu, världens bästa tänkbara middag utan jämförelse.

(I nästa nummer: *Oanade jepturer.*)

Rehabiliteringsresan, del 16: Kriser i Dharamsala.

Det finns två promenader man kan göra i det indiska Himalaya som kanske slår allt annat. Den ena är den 32 kilometer långa promenaden från Darjeeling till Tiger Hill och tillbaka genom Ghoom, och den andra är den betydligt kortare men brantare promenaden från McLeod Ganj upp till Triund och till *Snow Line* och tillbaka. Den är bara på 26 kilometer fram och tillbaka och inkluderar en höjdskillnad på en kilometer, medan Darjeeling och Tiger Hill bara ger en höjdskillnad på 400 meter. Båda tar 5 timmar, båda bör göras så tidigt som möjligt på morgonen för den bästa utsikten att undvika moln, och då de är så väldigt olika kompletterar de varandra så ypperligt. Darjeeling har Kanjenjunga att bjuda på, världens vackraste och mest majestätiska berg, med världens kanske mest storslagna bergspanorama från Tiger Hill, men man kommer aldrig nära Kanjenjunga, som förblir avlägset, oåtkomligt och förbjudet. McLeod Ganj har ett mycket trängre perspektiv utan utsikter och storslagenhet, men där kommer man direkt upp till bergen och kan ta på dem med snö och allt. Darjeeling har en förfärlig trafik som förpestar luften, medan McLeod är fritt från avgaser genom sin litenhet, och man kommer direkt bort från all trafik.

Den här gången bjöd dock Triund på en bedrövlig antiklimax. Uppe på dess fria vida ängar hade någon myndighet satt upp taggtrådsstängsel i dubbla rader över hela området. Jag var inte ensam om att bli chockerad över denna plötsliga totala miljöförstöring. När jag frågade dem som höll på med det var svaret, att det var för att kossorna inte skulle bajsas ner turistområdet. Vilket nonsens! Ingen kan hindra indiska kor från att bajsas när och var de vill, medan människor lätt kan undvika att klampa i deras puddingar. Jag beslöt att genast skriva klagomål inför Dharamsalas turistcentrum och gjorde det omgående. Min klagoskrift togs sakligt emot, och jag inbjöds att diskutera saken med en ansvarig tjänsteman dagen därpå, som dock inte infann sig när den dagen kom.

Lakka väntade mig vid *Snow Line Café*, där snön redan låg i drivor sedan två dagar tillbaka, så man kunde inte gå högre i sandaler. Han skulle hålla sin hydda med dess lilla kafé öppet till den 15 december fastän han led svårt av rheumatism.

Även nedskräpningen av Triund var nedslående. Jag plockade upp sju bortkastade plastvattenflaskor på vägen ner, men jag mötte också en lokal bergsman där som rekommenderade mitt nit och gjorde samma sak och ämnade nästa dag ta med en hel väska att samla skräp i. Nedsmutsningen av Triund hade haft en egen paragraf i min klagoskrift, där jag föreslagit en kampanj mot nedskräpningen i stället för en miljöförstöring av Triund genom taggtrådsstängsel. Vem kunde förstå vad som låg bakom en så absurd idé?

Halvar meddelade per e-mail att han var otillgänglig på grund av pågående kurs och svåra magproblem. Jag kunde inte förstå varför det skulle hindra honom från att träffa mig. Jag meddelade honom (per e-mail) mitt hotell och rumsnummer och tiden för min avresa. Jag visste inte var han bodde, så det var bara han som kunde uppsöka mig.

Kinas president Hu Jintao kom på statsbesök till Indien, vilket utlöste massiva tibetanska demonstrationer. Den tibetanska poeten i exil Tenzing Tsundue belades med husarrest för att han inte skulle demonstrera, vilket inte gjorde saken bättre. Jag skrev en dikt:

I exil

Hårt drivna över snön
och över bergens frusna vinterpass
med kroppar döda längs med vägen
och de överlevande svårt frostbitna och stapplande
med sönderfrusna tår och fingrar,
skjutna ner brutalt på vägen
av brutala ockupanter ur armén
om inte bara strandade vid vägen,
gamla människor och mödrar, barn,
och alla sorters offer,
mördade, beskjutna eller levande begravda,
sönderfrusna och ihjältorterade –
så tvingas en nation till oavbrutet lidande
fördrivna av ensidig hjärntvattspropaganda
och en diktators forcerings grymma blindhet,
som så tvingar ett helt folk till flyktingar och fångar
i det land som alltid tillhörde dem själva
och som skapades och byggdes av dem själva,
för att bli till en unik kultur av mest filosofi och bön
med framför allt respekt för livet och all tradition
med blomstrande talang för färggranna ceremonier,
pampiga, högtidliga och innerliga,
som en idealisk och perfekt välordnad fest
som enkom gjord för att få pågå i all evighet;
tills brutal omänsklighet bröt in med hat och våld
för att fullt avsiktligt utrota en tvåtusenårig obruten kultur
i vild förstörelse av minst sex tusen kloster,
bibliotek och tempel, handskrifter och böcker,
manuskript som förelåg i blott ett enda exemplar,
och varför? Blott av dumhet, skadeglädje,
för förstörelsens triumf och ära,
som om det låg härlighet i destruktivitet
och som om det låg någon heder i att våldta skönhet?
Fanns det någon mening då i motsatsen till mänsklig värdighet,
kultur, humanitet och ädelmod, medlidande och medkänsla,
att låta ondskan frossa i att ersätta all dygd
och människans konstruktivitet med ansträngt vanvett
blott för att förstöra allt?
Det tjugonde århundradets förintelser
med politikens galna våldtäkt genom diktaturer
har omvandlat humanisterna, kulturbeskyddarna
och -älskarna till flyktingar i denna värld av barbari och grymhet;
och det får fortsätta, det grymma våldet,
barbariets våldtäkt på all skönhet,
inte bara i Tibet men överallt
där politikens och massmedias blinda och brutala hjärntvätt
får husera genom mänsklighetens ansvarslöshet, girighet och ignorans.

Konferensresan, del 18: 60 timmar från Dharamsala och Mainu-ka-tilla hem.

Det blev en förfärlig nattresa på bussen med ideliga förseningar. Nere i Dharamsala måste vi byta buss, så att vi fick vänta en timme extra på ersättningsbussen. Följaktligen kom vi inte fram till Delhi förrän sent på morgonen, när solen redan hade börjat hetta och kvalma. Naturligtvis regnade det inte mer. Det hade det ju gjort tillräckligt under hela resan, varför det helt enkelt måste sluta lagom till hemresan.

De enda andra västerländska passagerarna på bussen var två ryssar, en äldre tant med problem och en ung försynt buddhismstuderande från Moskva, som hade varit så nära Finland som i Petrozavodsk. Vi blev goda vänner även om han inte sade så mycket. Tanten kom in senare, när resterna av en annan lyxbuss' befolkning måste räddas in i vår buss från något haveri. Hon var mycket medtagen av oanade strapatser men steg liksom jag av i Mainu Ka Tilla, den tibetanska kolonin.

Jag hade aldrig testat den tidigare fast jag hört mycket talas om den, men under våren hade oroande rykten kommit om rivning av hela kvarteret för breddande av "motorvägen". I Dharamsala hade jag lugnats i frågan, Mainu Ka Tilla hade fått en frist på flera år, så jag kunde lugnt ta in där, hyra ett hotellrum för en ringa penning (200 rupier, 35 kronor) med dusch och tvål, TV, fläktar och allt vad man behövde.

Detta tibetanska kvarter visade sig vara mycket omfattande och välorganiserat, välskött och välordnat. Jag njöt för fulla muggar av resans varmaste kalldusch, jag behövde inte använda varmvattnet, och kunde göra mig fullkomligt ren och byta kläder inför resan hem. En sådan lyx var jag faktiskt inte alls van vid.

Mainu Ka Tilla är som ett litet ghetto strategiskt placerat i norra utkanten av staden mellan stora landsvägen och Delhis flod Yamuna, som jag hade utsikt över där jag hade mitt rum på femte våningen högst upp (82 trappor) utan hiss. Mina tibetanska bergsgetsben njöt av förhållandet. I detta ghetto finns allt, jag såg bara tibetaner utom några mycket få unga västerlänningar, men någonstans här fanns också min ryska medtagna tant. Det var ett idealiskt rastställe utanför Delhi där allting fanns tillgängligt (och även Internet) utan att man behövde bråka med Delhis storstadshelvete.

Mitt hotell hette Yak Lodge (precis som mitt stamställe i Kathmandu), mitt rum med varmdusch, tvål, fläktar och TV kunde inte vara bättre eller billigare, och i restaurangen hade jag resans sista och bästa tibetanska *thenthuk*, en fullkomligt otrolig portion som man kunde sitta och fiska i i timmar. Det var också första gången under hela resan som jag åt kött, (det var biff i den i ordentliga bitar,) vilket nästan kändes som ett regelbrott och synd, men det var oemotståndligt.

Jag blev mycket god vän med kocken där, och över huvud taget var stämningen i Mainu Ka Tilla och i Yak House den bästa tänkbara. Min taxichaufför, som sedan tog mig till flygfältet, bjöd mig på en extra kopp te från sitt speciella testånd när han hörde att allt varit bra på the Yak House utom teet. Vi skildes som bästa vänner vid Indira Gandhi Airport på kvällen.

Vid incheckningen blev jag av någon anledning uttagen för förhör. Jag fick öppna mitt handbagage och packa upp allt, men de var inte nöjda. Även mitt stora bagage fick jag identifiera, ta in och packa upp allt ifrån. Naturligtvis hittade de inte annat än böcker och annat trams. Det visade sig att deras dator hade pekat ut mig som en särskilt trolig drogsmugglare – ensamstående, ensam resande, vid mogen ålder, och så vidare. Det tog en timme för dem att komma fram till att jag var fullkomligt oskyldig, men hela min resa i Indien kartlades noga.

Vid säkerhetskollen saknade jag en adresslapp på mitt handbagage, så jag fick gå tillbaka och hämta och fylla i en sådan. Det var en plastlapp som det inte gick att skriva på, men efter att ha gått igenom hela kön en gång till godtogs adresslappen fastän den inte kunde läsas. Ack, dessa formaliteter!

Enligt nya bestämmelser fick man varken ta vattenflaskor eller några andra drycker med på flyget. Man måste dricka upp allting man hade med sig innan eller få

det uthållt. Hårda bud. Som flygpassagerare blir man alltid reducerad till en säkerhetsrisk hur oskyldig man än är.

Man kunde alltså inte ta med sig något från *tax free* eller ens någon mat på resan, så jag hade ingenting att inmundiga under min 12 timmar långa väntan på Sjeremetjevo, flygplatsen i Moskva, världens dyraste stad idag. Det var bara att svälta och törsta, om man inte ville bli ruinerad. Under sådana förhållanden måste alkoholförsäljningen på världens alla flygplatsers *tax free*-butiker gå ner alldeles katastrofalt.

Dock var det inte helt utan anledning. I London hade någon åkt fast för att ha haft sprängdeg med på planet – lite vatten, och han hade kunnat detonera den. Tre svåra olyckor hade drabbat ryskt inrikesflyg på sistone – den senaste var igår i Ukraina, som dock helt hade berott på dåligt väder och hagelstorm. Piloten hade tagit en risk i att gå upp i sådant väder och varit medveten om det – och störtat med alla passagerare omkomna som följd.

Dock kom jag levande fram till Köpenhamn, till all lycka serverades en liten supé ombord efter min 12 timmars torra fasta i Moskva, och den här gången hade inget av mitt bagage försvunnit på vägen, trots säkerhetsinspektörernas särskiljande av det. Även bussen till Göteborg kom som den skulle förbi Kastrup och hämtade mig – men på andra sidan bron vid Malmö särskiljdes hela bussen för närmare tullinspektion, då flera skumma individer befann sig ombord, bl.a. jag från Indien, en kuf med "*Rädda Christiania*"-tröja på sig och en färgad. Bussen internerades i ett särskilt garage, och allas bagage undersöktes noga. De som undersökts färdigt fick sitta och vänta på de andra i en särskild masscell för misstänkta. Detta var precis mitt i natten och innebar en timmes extra dröjsmål. Naturligtvis uppdagades ingenting misstänkt, och det förvånade mig att de inte använde sig av hundar.

Slutligen rullade man in i Göteborg 03.40 helt färdig. Sedan var det bara att vandra hem, och halv 5 var man faktiskt hemma, men den här gången, i motsats till alla mina anhalter under vägen, var det ingen som tog emot mig. Jag var för upphetsad för att kunna gå och lägga mig, varför jag packade upp och gick igenom posten för att äntligen gå till ro i gryningen efter klockan 6. Jag sov i precis två timmar och vaknade sedan med ett ryck och helt klar och kunde inte för allt i världen orientera mig i var jag var i ett vilt främmande hotellrum med alla mina egna saker runt omkring mig och med ett fullständigt borttappat minne av vilken buss och vilket flyg jag nu genast måste skynda till för att hinna i tid till vart var det nu igen jag skulle...

26.7 – 26.8.2006

Göteborg 4.5.2008